FOTOĞRAF SANATINDA DOĞU VE BATI EKSENİNDE YENİDEN YARATIM SÜRECİ

SEÇKİN TERCAN

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Fotoğraf Bölümü
İSTANBUL

tercanse@yahoo.com

Anahtar Kelimeler: Yeniden yaratım, Asya, Tepki, Doğu-Batı, Tüketim

Özet

Sanat yüzyıllar boyunca işlevsel bir görev sürdürmüştür. 20. yüzyılda yaşanan savaşların ve devrimlerin etkisiyle sanatın toplumsal sanatçı algıları tekrar değerlendirilmiştir. Fotoğraf sanatçıları kendilerini ifade biçimlerini oluşturma sorunsalına uzun yıllar boyunca çözüm aramıştır. Yüzyıllardan beri sürdürülen tartışmalar bağlamında süregelmiş olan doğu ve batı ikilemine Soğuk Savaş sonrası ortaya çıkan enformasyon, görüşüm ve küreselleşmenin de etkisiyle içine geçen bu yapıya bürünmüştür. Batıya öykünme hem biçimsel bir analiz hem de kültürel bir sorgulama bağlamında gerçekleşmiştir. Kültürel temsillerin dönebileceğinin bu yeniden üretilen görseller aslında bireysel ve protestocu bir yaklaşımın ürünleridir. Oysa Asyalı sanatçıların incelemeye çalıştığı şey batılı eserin tekrar üretilmek değil aksine bu eserden bir esinlenme yaratmaktır. Doğal olarak değişsel yapının içindeki biçimsel benzerlik içeriksel bağlamda ikinci sırada önemlenmektedir. Beklenmedik fakat benzeşemeyen bir görsellikle karşımıza çıkan bu eserler şekil bütünlüklerini geçmişteki benzerliği içerik bağlamında taşımazlar. Doğuya değgin bir simgesel bütünlük, anlayış, estetik hem kültürlerine ait hem sanat yapıtının tekrarlayacak kendi kültürlerinin sınırı aşmaya çıktıkları bazılı bağlantılara ayrıl protestocu tepkiler değildir.

Sanat yüzyıllar boyunca işlevsel bir görev sürdürmüştür. Kültürel ve ideolojik bağlamda yorumlanan bir görev yüklenmiştir. 20. yüzyıl tüketmiştir. Fakat modernleşmenin getirdiği değişim ve dönüşüm dinamiğiyle bu tanımlamalar 19. yüzyıldaki empresyonistler ile başlayan farklılaşma sürecinin ilerleyişiyle sanatın yapısını değiştirmeye yol açmıştır.

20. yüzyılda yaşanan savaşların ve devrimlerin etkisiyle sanatçı toplum ve sanatçı algıları tekrar değerlendirilmiştir. Sanat toplumsal değişimlerin ve insan değişiminin bazı alanlarda farklı bir gelişim sergilemiş sanatçı bu gelişimin içerisinde özne konumunu kazanmaya başlamıştır.

Fotoğraf sanatçı kendini ifade etme olanağı oluşturma sorunsalına uzun yıllar boyunca çözüm aramıştır. Çoğunlukla uygulamalı yöntemiyle çözmeye çalıştığı bu sorunsalı araçsal 20. yüzyılın son çeyreğinde değerlendirebilmiştir. Günümüzde ise dijital teknoloji ile farklı bir süreçte ilerleyen fotoğraf sanatında anlatımlarında bireysel değişimleri yansıtmaya başlamıştır. Fotoğraf sanatçısı resmi bağlantılı bir anlatımlarda sürekli ilişkilenmeye çalışmaktadır.

Doğu kültürünün batılı kültürler tarafından keşfi ya da sömürüsü yeni bir süreç değildir. Yüzyıllardan beri ilişkilerini ticaret bağlamında sürdürmüş olan doğu ve batı, II.Dünya Savaşı sonrası ivme kazanan endüstriyel gelişim ve küreselleşmenin de etkisiyle iç içe geçen bir yapıya bürünmüştür. Doğunun kültür ve sanatı batı tarafından önceki yüzyıllarda kullanılmış olsa da Empresyonistlerin Japon estamplarından etkilenmeleri başka bir süreci tetiklemiştir [1].

Asyalı sanatçılar tarafından batıya öykünme ise farklı bir yaklaşımın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Batıya öykünme hem biçimsel bir analiz hem de kültürel bir sorgulama bağlamında gerçekleşmiştir. Kültürel karşılaştırmalar diyebileceğimiz bu yeniden üretilen görseller aslında tepkisel ve protestocu bir yaklaşımın ürünleridir.

Batılı sanat eserlerinin yeniden yaratım süreci ile ele alınması, her ne kadar yeniden üretim meselesine gönderme yapsa da temelde bu sanatçıların özgün eserle biçimsel bir gönderme yapmaları kadar kültürel bir sorgulamayı da beraberinde getirmektedir.

Görsel devşirme diyebileceğimiz bir yaklaşımla ortaya çıkan bu eserler yeniden sahnelenerek alımlayanı iki eser arasında bir bağ kurmaya iter. Oysa Asyalı sanatçının irdelemeye çalıştığı şey batılı eseri tekrar dile getirmek değil aksine bu eser üzerinden bir tepki vermektir. Doğal olarak da görsel yapının içindeki biçimsel benzerlik içeriksel bağlamda iki eser arasında örtüşmemektedir.

Yasumasa Morimura'nın bir Japon olarak kültürel bağlamda bir eleştirisi vardır. Sanatçının vurguladığı kendi kültüründe gerçekleşen batı kaynaklı yozlaşmadır. Batı kaynaklı tüketim toplumuna dönüşmek sanatçının tepkisel yaklaştığı en önemli durumdur (Resim 1). Tüketim üzerine sergilediği bu durumu yine batılı eserleri yeniden yaratarak aynı döngüyü kendisi de sağlamaktadır. Bütün bunların yanında batıya mal olmuş eserler Morimura tarafında tekrar yaratılarak doğulu kültür tarafından tüketilmektedir. Öz portre çalışmaları olarak yeniden yaratılan bu eserler aslında benlik sorgulamaları değildir. Sanatçı fotoğrafın öznesi konumunda olmasına rağmen, bu özne olma durumu sanatçının öz benliğine dair bir gönderme barındırmamaktadır. Aksine toplumsal benliğe ve kültüre yönelik bir gönderme yapmaktadır.

Edouard Manet, Olympia, 1863

Yasumasa Morimura, Portre, Futago, 1988

Resim 1.

Geleneksel Japon tiyatrosunda erkek kadın kalığına girmektedir [2]. Fakat bir Japon erkeği olarak batılı kadın kimliği içinde olması kendi kültürü tarafından yadırganır. Bu beklenilen etkiyi veren bir yadırgamadır! Çünkü amaç kısır döngüye girmiş olan Japon kültürünün dikkatini çekebilmektir. Morimura sadece batılı sanat eserlerini değil aynı zamanda batıda popüler kültürün içinde yer alan bir çok figürü de tekrarlamaktadır [3].

Çinli sanatçı Wang Qingsong'un politik vurgulan fotoğraflarında karşımıza batılı sanat eserlerinin yeniden yaratımıyla çıkar. Çin kültürü ve hükümetinin politik yapısına getirdiği eleştirel görsellikle sunduğu fotoğrafları protestocu bir tavra sahiptir [4]. Batılı sanat eserlerini kendisine nesne olarak seçmesinin temel prensibi kendi kültürünü batıya teslim olması bakımından irdelemektir (Resim 2). Çinli figürler batılı

rolleri üstlenerek eserleri tekrar sahnelemektedir. Aynen sanatçının eleştirdiği gibi günlük yaşamda da bir birey olan Çinli figürler batılı tüketim kültürüne hizmet etmektedirler. Güçlü bir geçmiş ve politik alt yapısı olduğuna inandığı Çin kültürünün bu kadar kolay bir şekilde batı kapitalizmine teslim olması sanatçının tepkisel yaklaşımın temelini oluşturur.

Koreli sanatçı Chan – Hyo Bae ise ırkçılık ve toplumsal cinsiyetin farklı kültürlerde sorgulanması bağlamında ironik bir çözümleme getirmektedir. İnce vurgularla harmanladığı eserleri alımlayanı ikincil anlamlara ulaşmada tek bir noktaya yönlendirmektedir (Resim 3). Özellikle sanatçının ırkçılık konusuna dikkat çekme sebebi bir Asyalı olarak batılı toplumun içerisinde yer edinmeye çalışırken karşılaştığı sorunlardır. Köklü bir geçmişe sahip olan İngiliz kültürünün değişmeyen bir yapısı olduğunu vurgulamak için yine I. Elizabeth'i ve onun tarihte bıraktığı görsellikleri yeniden sunmaktadır. Bakire Kraliçe fenomenini soluk bir ten ve silik bir ruj ile pekiştirdiği gibi ellerinin herhangi bir müdahale olmaksızın kendi ırkının izlerini taşıması, algımızı başka bir boyuta taşır. Sanatçı batılı toplumlarda Asyalı kadınların erkeklere çekici gelmesine rağmen aynı batılı toplumlarda Asyalı erkeklerin kadınlar tarafından fazla ferninen bulunmasını cinsiyetçi bir yaklaşım ile eleştirmektedir.

Resim 2. Gabrielle d'estrees Fontainebleau School, 1595 — Wang Qingsong Dupont and Dupont, 2003

Resim 3. Marcus Gheeraerts theYounger, Elizabeth I, 1592 — Chan Hyo Bae, Existing in Costume, 2007

Sanatçı başlangıçta batıya olan hayranlığının daha sonra farklılaştığından ve bir sorgulama sürecinden bahseder. Bu sorgulama süreci özellikle ırk, kültür ve cinsiyet bakımından bizi tekrar düşünmeye itmektedir. Bae eserlerinde sadece bir dönemi temsil etmemektedir. Batıya özgü klasikleşmiş hikayeleri de tekrar sahneleyerek batılı izleyicinin alışkın olmadığı doğulu ırk tarafından oluşturulan sahneyi ortaya koymaktadır.

Sanatın tepkisel tavrı tekrar ele alınan sanat eserleriyle de karşımıza çıkabilmektedir. Zaman zaman birbirinden tamamen farklı kültürler sanat eserlerini kullanarak eleştirel tavrı sürdürebilirler. Beklenmedik fakat benzeşen bir görsellikle karşımıza çıkan bu eserler şekil bakımından gösterdikleri benzerliği içerik bakımında taşımazlar. Doğuya özgü bir simgesel bütünlük taşıyan eserler batı kültürüne ait kült sanat yapıtlarını tekrarlayarak kendi kültürlerinin karşı karşıya olduğu batılı kapitalist işgali protesto etmektedirler. Sanıldığının aksine sanatçının ortaya koyduğu bu tavır batıya değil kendi toplumlarına karşı yapılan bir protestodur.

Atıflar

1. E.H.Gombrich, Sanatın Öyküsü, Remzi Kitabevi, 525, (1997).
2. O.G.Brockett, Tiyatro Tarihi, Dost Kitabevi Yayınları, 771, (2000).
3. C.Cotton, The Photograph As Contemporary Art, Thames&Hudson Ltd., 164, (2004).
4. L.Paull, Acting The Part – Photography As Theatre, Menrell, 149, (2006).

Kaynaklar

C.Murray, Yirminci Yüzyılda Sanatçı Olduğumuz, Sel Yayıncılık, (2009).
C.Cotton, The Photograph As Contemporary Art, Thames & Hudson Ltd., (2004).
E.H.Gombrich, Sanatın Öyküsü, Remzi Kitabevi, (1997).
K.Baynes, Toplumda Sanat, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (2004).
G.Freund, Fotoğraf Ve Toplum, Sel Yayıncılık, (2006).
L.Paull, Acting The Part – Photography As Theatre, Menrell, 149 (2006).
M.W.Marien, Photography A Cultural History, Laurence King Publishing, (2002).
M.Wesser, The Art Of Photography, Yale University Press, (1989).
M.Merleau-Ponty, Göz Ve Tin, Metis Yayınları, (2006).
M.Merleau-Ponty, Algının Önceliği, Kabalcı Yayınevi, (2006).
M.Merleau-Ponty, Algılanan Dünya, Metis Yayınları, (2005).
N.Topçuoğlu, İyi Fotoğraf Nasıl Okuyor, Yanıl, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (1992).
N.Topçuoğlu, Fotoğraf Ölmedi Ama Tuhaf Kokuyor, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (2000).
N.Topçuoğlu, Fotoğraflar Gösteri Ama..., Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (2005).
O.G.Brockett, Tiyatro Tarihi, Dost Kitabevi Yayınları, (2000).
S.Bright, Art Photography Now, Thames & Hudson Ltd., (2005).

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

RE-CREATION PROCESS IN THE ART OF PHOTOGRAPHY IN THE EAST AND WEST

SEÇKİN TERCAN

Mimar Sinan Fine Arts University
Faculty of Fine Arts
Department of Photography
ISTANBUL

tercan@yahoo.com

Keywords: Re-creation, Asia, Reaction, East-West, Consumption

Abstract

Art has carried out a functional task for centuries. With the effect of wars and revolutions in 20th century, facts of society and artist were re-evaluated in art. The art of photography searched for solution to problematic of forming its own language. Had commercial relations for centuries, east and west gained an intertwined structure with the effect of industrial development and globalization that accelerated after World War II. Western imitation was realized within the contexts of both formal analysis and a cultural questioning. These reproduced visuals, which can be called cultural compromises, are in fact products of a reactional and protest approach. What Middle Eastern artist attempt to do is not re-expressing the western work, but reacting through this work, on the contrary. Naturally, this formal similarity within the formal structure does not overlap between two works in the context of content. These works that are seen with an unexpected but similar visuality do not bear the similar content, despite their similarity in terms of form. Works that bear a symbolic integrity specific to the east repeat cult western artworks in order to protest western capitalist occupation forcing their own culture.

Art has carried out a functional task for centuries. This task carried out in cultural and religious concepts often followed a didactic path. Change due to reform movements accelerated with industrial revolution. Differentiation that began in 19th century with impressionists, caused new questionings with the development of photography technique.

With the effect of wars and revolutions in 20th century, facts of society and artist were re-evaluated in art. Taking social values and human element as the basis, art displayed a different development, and the artist began to hold subject position within this development.

The art of photography searched for solution to problematic of forming its own language. This problematic, which is often tried to be solved through imitation, can be expressed at the end of 20th century. And today, meaning issue became deeper in the art of photography that entered into a different process with digital pho-

tography. The art of photography tries to overcome its technical dependency through this meaning process.

Discovery or exploitation of eastern culture by the western cultures is not a newly emerged process. Had commercial relations for centuries, east and west gained an intertwined structure with the effect of industrial development and globalization that accelerated after World War II. Although Eastern culture and art were used by the west in the previous centuries, effect of Japanese engravings on Impressionists triggered another process [1].

Asian artists' emanation to the west emerged as a result of a different approach. Western imitation was realized within the contexts of both formal analysis and a cultural questioning. These reproduced visuals, which can be called cultural comparisons, are in fact products of a reactional and protest approach.

Although consideration of western artworks with reproduction process refers to reproduction issue, it also brings along a cultural questioning as well as artists' formal reference to the original work.

These works produced with an approach, which might be called visual gathering, are restaged, and lead the receiver to build a connection between two works. What Middle Eastern artist attempt to do is not re-expressing the western work, but reacting through this work, on the contrary. Naturally, this formal similarity within the formal structure does not overlap between two works in the context of content.

As a Japanese person, Yasumasa Morimura has a cultural critic. What artist emphasizes is the deterioration within his culture due to the west. Turning into a consumption society like the western ones is the most important issue that the artist reacts against (Image 1). By recreating western works, he reproduces the same cycle on consumption. In addition to all these, western works are re-created by Morimura, and consumed by the eastern culture. Re-created as auto portraits, these works are actually not self questionings. Although the artist is the subject of the photograph, being a subject does not have any reference to the artist's own self. On the contrary, it refers to social self and culture.

Image 1. Edouard Manet, *Olympia*, 1863 — Yasumasa Morimura, *Portrait (Futago)*, 1988

In traditional Japanese theater, the man masquerades as woman [2]. However, having a western woman identity as a Japanese man is found strange by his own culture. This provides the expected effect! Because the purpose is to take attention of Japanese culture, which entered into a vicious cycle. Morimura not only repeats western artworks, but also many figures within western popular culture [3].

Political emphases of Chinese artist Wang Qingsong are encountered in reproduction of western artworks. His photographs with a critical visuality towards Chinese culture and government's political structure have a protest attitude [4]. The main principle while choosing western artworks as his object is to emphasize his own culture's surrender to the west (Image 2). Chinese figures undertake western roles and re-stage the works.

Being individuals in everyday life just as the artist's critic, Chinese figures serve to western consumption culture. Surrender of Chinese culture, which he believes to have a strong past and political infrastructure, to western capitalism such easily constitutes the base of artist's reactional approach.

Korean artist Chan – Hyo Bae brings an ironic analysis in the context of questioning racism and gender in different cultures. His works blended with subtle emphases direct the receiver to a single point in terms of reaching secondary meetings (Image 3). The particular reason for the artist to attract attention to racism is the problems he encounters, while he is trying to gain a status within western society as an Asian. In order to stress that English culture with a deep-rooted past has an unchanging structure, he offers Elizabeth I and her visuals. Reinforcement of Virgin Queen phenomenon with a pale skin and a colorless lipstick as well as hands carrying her own culture's traces without any further intervention, take our perception to another dimension. From a gender based approach, the artist criticizes the fact that Asian men are found too feminine by women, although Asian women are found attractive in the same western societies.

Image 2. Gabrielle d'Estrees And Her Sister, Fontainebleau School, 1595 — Wang Qingsong, Dispersed and Dispersed, 2003

Image 3. Marcus Gheeraerts the Younger, Elizabeth I, 1592 — Chan Hyo Bae, Existing in Costume, 2007

The artists states that his admiration for the west differentiated later and mentions a process of questioning. This process of questioning leads us to re-think particularly in terms of race, culture and gender. In his works, Bae does not only represent a period. By re-staging western classical stories, he presents the scene formed by the eastern society, to which western audience is not familiar.

Artist's reactional attitude may be encountered through reviewed artworks. From time to time, completely

different cultures sustain critical approach by making use of artworks. These works that are seen with an unexpected but similar visuality do not bear the similar content, despite their similarity in terms of form. Works that bear a symbolic integrity specific to the east repeat cult western artworks in order to protest western capitalist occupation facing their own culture. Contrary to the common perception, such attitude of the artists is not a protest against the west but against their own culture.

References

1. E.H.Gombrich, Sanatın Öyküsü, Remzi Kitabevi, 525, (1997).
2. O.Lalouchere, Tüyatro Tarihi, Dost Kitabevi Yayınları, 271, (2000).
3. C.Lotton, The Photograph As Contemporary Art, Thames&Hudson Ltd., 194 (2004).
4. J. Pauli, Acting The Part – Photography As Theatre, Marwell, 149 (2006).

Bibliography

- C.Jahnig, Yeniden Yüzyılda Sanatı Okuyorlar, Sel Yayıncılık, (2005).
- C.Lotton, The Photograph As Contemporary Art, Thames & Hudson Ltd, (2004).
- E.H.Gombrich, Sanatın Öyküsü, Remzi Kitabevi, (1997).
- K.Baynes, Toplumsalın Sanat, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., (2004).
- G.Freund, Fotoğraf ve Toplum, Sel Yayıncılık, (2006).
- J. Pauli, Acting The Part – Photography As Theatre, Marwell, 149 (2006).
- M.W.Marien, Photography A Cultural History, Laurence King Publishing, (2002).
- M.Weaver, The Art Of Photography, Yale University Press, (1989).
- M.Merleau-Ponty, Göz Ve Zihin, Metis Yayınları, (2006).
- M.Merleau-Ponty, Algının Önceliği, Kolektif, Yapı Kredi, (2005).
- M.Merleau-Ponty, Algılanan Dünya, Metis Yayınları, (2005).
- N.Topçuoğlu, Ayı Fotoğraf Nasıl Okuyor, Yani?, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (2002).
- N.Topçuoğlu, Fotoğraf Ölmedi Ama Tuhaf Kokuyor, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (2000).
- N.Topçuoğlu, Fotoğraflar Gösterir Ama ..., Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret Ve Sanayi A.Ş., (2005).
- O.Lalouchere, Tüyatro Tarihi, Dost Kitabevi Yayınları, (2000).
- S.Beight, Art Photography Now, Thames & Hudson Ltd, (2005).

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ